

SUBIECT: COMENTARIILE LA STUDIUL PRIVIND OPORTUNITATEA DE MODIFICARE A PRINCIPIULUI REȚINERII IMPOZITULUI PE VENIT

UN STUDIU OPORTUN ȘI BENEFIC

Coaliția pentru Descentralizare Fiscală a analizat „Studiul referitor la oportunitatea de modificare a principiului reținerii impozitului pe venitul persoanelor fizice și juridice ce practică activitatea de întreprinzător prin alocarea acestuia bugetelor unde își are domiciliul/reședința subiectul impunerii, indiferent de locul sursei”, elaborat de Ministerul Finanțelor, și face următoarele comentarii și propuneri.

CDF apreciază înalt poziția și atitudinea Ministerului Finanțelor de a propune spre discuție publică studiul respectiv. În contextul discuțiilor despre principiile și mecanismele Reformei de descentralizare administrativă și financiară, astfel de studii sunt oportune, valoroase și benefice. Apreciam, de asemenea, deschiderea de care dă dovadă Ministerul Finanțelor față de partenerii de dezvoltare și societatea civilă de a pune în discuție probleme prioritare ale managementului finanțelor publice locale.

NECESITATEA ȘI IMPORTANȚA ASIGURĂRII ECHITABILE CU RESURSE

În prezent, procesul de dezvoltare teritorială a Republicii Moldova este foarte dezechilibrat. Municipiul Chișinău și - într-o măsură mai mică - și municipiul Bălți sunt mult mai dezvoltate decât celelalte unități administrativ-teritoriale. Chișinăul, cu cca 22% din populația Republicii Moldova, asigură 55,1% din producția industrială a țării. Peste 60% din resursele economice și financiare ale țării sunt concentrate în municipiile Chișinău și Bălți. Pe majoritatea sectoarelor și domeniilor economice și sociale indicatorii de dezvoltare sunt de cel puțin 2,5 ori mai mari decât media pe țară. Dar, oricât de mari ar fi succesele economico-financiare ale mun. Chișinău și Bălți, acestea nu pot asigura creșterea economică a întregului teritoriu al Republicii Moldova.

Dezvoltarea complexă și omogenă a localităților Republicii Moldova poate fi asigurată prin crearea unui sistem de autoreglare ce ar contribui la dezvoltarea infrastructurii sociale și de producere, precum și la atragerea investițiilor în orașe pentru cele mai diverse activități industriale. Acordarea de către guvern a unor „favoruri” sau suporturi materiale nu este cea mai potrivită soluție pentru că în acest fel apar condiții favorabile corupției; stimulente subiective, nejustificate economic întotdeauna. De aceea, este necesar ca fiecare localitate să-și creeze infrastructura socială și productivă în măsura propriului potențial și a capacităților. „Exportând” forță de muncă în Chișinău, Bălți și în alte orașe mari, localitățile respective nu-și pot acoperi cheltuielile pentru învățământ, ocrotirea sănătății, asigurarea securității, dezvoltarea rețelelor de drumuri, comunicații, electricitate, dezvoltarea culturii, sportului, efectuarea investițiilor în capitalul fix etc. De aceea, se cere o redirectionare a resurselor financiare impozitate: *fiecare persoană fizică, juridică, indiferent de locul sursei de venit, își alocă impozitul în bugetul local unde își are domiciliul/reședința*. Redirectionarea fluxurilor de finanțe de la „localitățile importatoare”, la „localitățile exportatoare” de forță de muncă va limita concentrarea excesivă a tuturor activităților industriale, a transportului, a creșterii confortului orașenesc doar în anumite localități.

Din aceste considerente, problema reținerii impozitului pe venitul persoanelor fizice și juridice ce practică activitatea de întreprinzător și alocarea acestuia bugetelor unde își are domiciliul/reședința subiectul impunerii, indiferent de locul sursei, **este extrem de importantă**.

COALIȚIA PENTRU DESCENTRALIZARE FISCALĂ

Membrii Coaliției pentru
Descentralizare Fiscală

Business Consulting
Institute
Liviu Andriuța,
Director executiv

ASEM
Angela Secieru,
dr. habilitat,
conferențiar

Institutul de
Dezvoltare Urbană
Veaceslav Bulat,
Director

INRECO
Victor Pitei,
Director executiv

ULIM
Silvestru Maximilian,
dr. habilitat, profesor

BCI-Audit
Valentina Ticu,
Director, Auditor

Carolina Gonța
Expert independent, auditor

Vlad Arachelov
Expert independent
în finanțe publice

CONCLUZIA STUDIULUI MINISTERULUI FINANTELOR ESTE INSUFICIENT ARGUMENTATĂ

Din concluzia principală a studiului, înțelegem că Ministerul Finanțelor **consideră drept inoportună** modificarea principiului reținerii impozitului pe venit și propune menținerea sistemului actual de reținere a acestui impozit.

Calificăm această concluzie ca fiind **pripită și insuficient argumentată**. Propunem să fie reconsiderată, reieșind din următoarele argumente:

1. Datele primare utilizate în calcule conțin doar sumele impozitului pe venit care au putut fi identificate și contrapuse conform declarațiilor fiscale: Acest fapt ridică multe semne de întrebare cu privire la: (i) selecția plătitorilor de impozite, (ii) repartizarea lor teritorială, (iii) ponderea lor în numărul total de angajați, (iv) ponderea sumelor analizate în totalul sumelor reale colectate etc.
2. Modificarea softului SFS de contrapunere a domiciliului/reședinței subiectului impunerii cu locul sursei de venit se estimează la 5 mil. lei și reprezintă o sumă extrem de exagerată. Modificarea softului va fi necesară, dar costurile pot fi mult mai mici. Intervențiile în soft pot fi ne semnificative, estimate la 100-150 mii lei.
3. Nu putem fi de acord ca va fi necesară o contrapunere permanentă a bazei de date a SFS și Î.S. „Registru” în vederea actualizării domiciliului/reședinței subiectului impunerii. Dacă se stabilește o relație electronică codificată între aceste două baze de date, ea va funcționa permanent și nu va fi nevoie de intervenții, ci doar de monitorizare.
4. Majorarea cu 353 mil. lei a fondului de retribuire a muncii pentru evidența contabilă o considerăm **total nefondată**. În cazul aplicării unui **concept nou de repartizare automată a impozitului pe venitul** persoanelor fizice și juridice (descriș mai jos), **nu va fi necesară angajarea suplimentară a contabililor** de către agenții economici.
5. În cazul aplicării unui concept nou de repartizare automată a impozitului pe venitul persoanelor fizice și juridice, argumentele privind timpul suplimentar pentru prelucrarea dărilor de seamă contabile, verificarea lor, efectuarea controalelor etc. sunt nejustificate.

UN CONCEPT NOU EFECTIV ȘI MAI PUȚIN COSTISITOR

În calitate de alternativă la analiza realizată de Ministerul Finanțelor propunem un concept efectiv și mai puțin costisitor de repartizare a resurselor acumulate din impozitul pe venitul persoanelor fizice și juridice ce practică activitatea de întreprinzător prin alocarea acestuia bugetelor unde își are domiciliul/reședința subiectul impunerii, indiferent de locul sursei.

Esența conceptului constă în păstrarea principiului actual de achitare a impozitului pe venitul persoanelor fizice și juridice, care va fi corelat cu un mecanism automat de redistribuire a resurselor acumulate. Studiul Ministerului Finanțelor pune greșit accentul pe modificarea principiului de impozitare. Principiul este principiu. Acesta nu trebuie (la etapa actuală) să fie modificat. Este necesară modificarea direcției utilizării impozitelor respective. Contează nu „sumele impozitului”, ci adresele unde vor fi utilizate aceste „sume”. Prin acest nou mecanism de redistribuire a resurselor financiare propunem redirectionarea totală sau parțială a resurselor financiare obținute în urma impozitării persoanelor fizice și juridice, corelate cu locul de reședință a contribuabilului.

Aceasta este posibilă prin:

1. Menținerea sistemului actual de impozitare, dar perfecționarea softului de redistribuire a finanțelor conform vizelor de reședință ale contribuabililor.
2. Modificarea softului prin care se administrează alocarea resurselor financiare către primării prin adăugarea unui capitol (câmp, coloană) suplimentar care va conține un cod fiscal convențional, corelat cu codul localităților, prin care se va asigura distribuția automată a resurselor financiare achitate de contribuabili către localitatea de reședință a contribuabilului respectiv.
3. Prin utilizarea acestui soft, distribuția resurselor financiare se va face fără implicarea suplimentară a contribuabilului, fără implicarea suplimentară a contabililor din unitățile economice private sau publice sau a celor de la trezorerie.

Cuantumul respectiv de finanțe poate fi transferat total (100%) la locul de reședință a contribuabililor sau parțial, în proporție de:

- i. 50% x 50% - locul de activitate / locul de reședință.
- ii. 20% x 80% - locul de activitate / locul de reședință.

sau în oricare altă proporție, reieșind din anumite criterii de repartizare și constatări care trebuie analizate și discutate suplimentar.

Costurile pentru implementarea acestui concept se estimează la 250-300 mii lei*, inclusiv:

- ✓ Modificarea softului SFS – 100-150 mii lei
- ✓ Modificarea programului de evidență contabilă – 40-50 mii lei
- ✓ Modificările modelelor ordinelor de plată, a dărilor de seamă etc. – 50-100 mii lei.

*Costurile totale urmează a fi detaliate și precizate într-un studiu specializat.

AVANTAJELE CONCEPTULUI DE REPARTIZARE

Avantajele conceptului de repartizare a resurselor acumulate din impozitul pe venit sunt mai mult decât evidente.

Problema abordată nu poate fi redusă la „confortul” unor contabili, al unor programatori. Problema este de importanță macroeconomică, ține de o reformă economico-financiară cu impact pozitiv de lungă durată. Utilizarea sistemului de repartizare a resurselor financiare acumulate din impozitul pe venitul persoanelor fizice și juridice ce practică activitate de întreprinzător prin alocarea acestuia bugetelor unde își are domiciliul/reședința subiectul impunerii, va contribui la crearea condițiilor necesare dezvoltarea omogenă a teritoriului, a localităților din Republica Moldova. Fiecare localitate trebuie să se dezvolte în măsura în care îi permite potențialul de care dispune. Sigur că aceasta nu va soluționa problema autonomiei financiare și nu va scoate de pe ordinea de zi alocarea transferurilor. Dar, soluționarea acestei probleme va fi un prim pas spre creșterea autonomiei financiare locale și spre o distribuire echitabilă a resurselor.

Actualul sistem de direcționare a fluxurilor financiare contribuie la crearea disparităților de dezvoltare între localitățile rurale și urbane și necesită modificări. Redirecționarea echitabilă totală/parțială a fluxurilor financiare obținute în rezultatul impozitării persoanelor fizice va contribui la crearea premiselor pentru formarea resurselor locale necesare dezvoltării complexe a teritoriilor. Nu Chișinăul, Bălțul și celelalte orașe mari vor suporta pierderi, ci aceste orașe care vor restitui finanțele ce nu le aparțin. Populația rurală creează premise pentru dezvoltarea infrastructurii sociale și productive în Chișinău, Bălți și alte orașe spre care migrează din contul propriei subdezvoltări. Redistribuirea fluxurilor impozitelor este doar una din acțiunile necesare pentru asigurarea unui proces de dezvoltare teritorială echilibrată. Firește, pot fi elaborate și alte elemente ale acestui sistem.

CONCLUZIE

Rezultatele studiului Ministerului Finanțelor referitor la inoportunitatea modificării principiului de reținere și achitare a impozitului pe venit nu sunt argumentate suficient.

Actualul sistem de impozitare, în mare măsură, poate fi ajustat la un sistem de autoreglare ce nu va suporta costuri mari, dar va avea efecte palpabile la nivel local. În acest scop, sunt necesare studii economico-financiare specializate și profunde. În baza acestor studii, ideea redistribuirii fluxurilor financiare poate fi implementată cu eforturi minime: sistemul funcționează pe vechi și este modificat doar procesul de repartizare.